

JAZZ AD LIBITUM

U fokusu
Bojan Z.

Ovogodišnja konferencija European Jazz Networka (EJN) održana je 21.–24. rujna u Cankarjevu domu u Ljubljani. Dvjestotinjak delegata iz gotovo svih europskih država članica odazvalo se pozivu. Bio je to skup festivalskih promotora i organizatora, menadžera i predstavnika raznih europskih organizacija povezanih s jazzom. Program je uključivao niz okruglih stolova, predavanja, zanimljivih rasprava s temom jazz-a te koncerata

Bojan Zulfikarpašić

ta sastavljenih po ukusu organizatora ljubljanskih festivala jazz-a. Središnje je mjesto svih tih zbivanja bilo izvješće o novom kapitalnom djelu ENJ-a, o knjizi *The Shared Roots of European Jazz*, koja će sadržavati povijest jazz-a europskih zemalja. Taj su važan dio kongresa u Linhartovoj dvorani Cankarjeva doma vodili povjesničar jazz-a i direktor Jazz-arhiva Arrigo Polillo u Sieni Francesco Martinelli i britanski jazz-autor, kritičar i urednik Trećega programa BBC-a te lektor knjige Alyn Shipton. Govoreći i predstavljajući to doista opsežno i važno djelo, voditelji su najavili dovršenje knjige s više od 800 stranica za proljeće sljedeće godine.

Uz niz raznovrsnih jazz-događanja svake je večeri u raznim prostorima Cankarjeva doma održano i nekoliko koncerata. U tom programu pozornost je privukao umjetnik velike međunarodne reputacije, koji od dvadesete godine živi stalno u Parizu, ima europsku karizmu danas jednog od najistaknutijih europskih jazz-glazbenika, a stiže s ovih prostora. To je poznati pijanist i skladatelj Bojan Zulfikarpašić, poznat pod skraćenim umjetničkim imenom Bojan Z. On je već s osamnaest godina zanat počeo stjecati u SAD-u, u međunarodnoj školi za mlade nadarene džeziste koju je tada vodio poznati pijanist i skladatelj Claire Fisher. U glavnom gradu Francuske surađuje danas s nizom eminentnih francuskih i europskih glazbenika modernih usmjerenja. Snimio je dosad više od deset CD-a svirajući sam, ili s vlastitim triom, surađujući pretežno s najistaknutijim francuskim predstavnicima modernoga autorskog jazz-a. U sklopu glazbenoga programa kongresa EJN-a u Ljubljani, Bojan Z. svirao je svoj originalni repertoar, u formaciji makedonsko-slovenskog kvinteta u kojem su uz njega nastupili klarinetist i saksofonist Goran Bojčevski, harmonikaš Tomaž Marčič, basist Tadej Kampl i bubnar Žiga Kožar.

EJN je veća organizacija od nekadašnje EJJ s imponentnim brojem sudionika i širim poljem djelovanja brojnih zemalja, pri čemu se Ljubljana ove godine pokazala primjerenim domaćinom. EJN uspješno djeluje već niz godina, a sljedeći je kongres najavljen za ranu jesen 2018. u Lisabonu.

MLADEN MAZUR

NOVA SEZONA CIKLUSA SFUMATO ZBORA HRT-a U HRVATSKOM GLAZBENOM ZAVODU

Vjetar sa sjevera

Početak nove koncertne sezone Zbora HRT-a bio je pokazatelj kvaliteto osmišljenih zaokreta u konceptu, koji će, čvrsto se naslanjajući na dosadašnju tradiciju, unijeti novitete u glazbeni život Zagreba. Pokazao je to već prvi koncert ciklusa Sfumato Zbora HRT-a, koji se nakon dva desetljeća iz Muzeja Mimara preselio u prostore Hrvatskoga glazbenog zavoda. On će pjevačima i dirigentima pružiti bolje akustičke uvjete za izražavanje ekspresije glazbe i teksta, a slušateljima omogućiti da odsad koncertima prisustvuju u većem broju.

Pozitivni učinci te odluke pokazali su se već na prvom koncertu 25. rujna. Osim što je nova sezona počela u novom prostoru, prvi put sezonu je otvorio neki drugi ansambl. „Vjetar sa sjevera“, kako je to najavio šef dirigent Zbora HRT-a Tomislav Fačini, u Zagreb je doveo jedan od najboljih europskih zborova – Zbor Latvijskog radija – i dirigenta Sigvardsa Kļavu. Programski koncept obuhvatio je djela suvremenih nordijsko-baltičkih skladatelja. Ipak, sâm koncert počeo je glazbom Johanna Sebastiana Bacha, preciznije, njegovim koralom *Kom süßer Tod*, čiji je citat ujedno početak skladbe *Immortal Bach* norveškoga skladatelja Knuta Nystedta. Zbor je nadasve uspješno predstavio zahtjeve skladbe, izražene kroz prostorno-vremensko propitkivanje zvučnosti. U nastavku večeri publika i izvođači ostali su uz staru-novu glazbu. Nakon Bacha, nadahnute za sljedeću skladbu na programu njezin je autor, istaknuti švedski skladatelj zbornice glazbe Sven-David Sandström, našao u himnu *Hear My Prayer, Oh Lord* Henryja Purcella. Zbor Latvijskog radija pokazao je izvedbom da može postići vrlo fina dinamička nijansiranja, koja ni u jednom trenu nisu prešla u ekstreme, već su bila u službi glazbe. Osim dinamikom zbor

Dirigent Sigvardis Kļavu u HGZ-u predvodi jedan od najboljih europskih zborova – Zbor Latvijskog radija

je vokalnom ekspresijom ostvario vrlo suptilne promjene ugođaja podcrtavajući time tekst, kao primjerice u *Prvoj elegiji* Einojuhanija Rautavaare ili *Dvjesto božićnim uspavankama* Valentina Silvestrova, čija je duboko promišljena interpretacija naglašene muzikalnosti izazvala oduševljenje publike.

Osim spomenutih djela, zbor je zagrebačku publiku u punoj dvorani HGZ-a oduševio i raznim artikulacijskim tehnikama i zvučnim efektima kao što su primjerice imitacija vjetrova (*Kap u oceanu* Ēriksa Ešenvalds) ili pjeva ptica (*Imena naših majki* Pēterisa Vaska), a nježno i meditativno interpretirana *Djevica* autora Arva Pārta pokazala je intonativnu sigurnost i glasovno bogatstvo duboke lage u dionici basova. Odmak od zamršenih melodijsko-harmonijskih struktura bila je *Uspavanka* iz ciklusa *Poput djeteta*, u kojoj se skladatelj Per Nørgård poigrao s odnosom pauze i glazbe. Jednostavan glazbeni materijal dobro je razrađen, a pjevači su skladbu neobičnima teksta

iznijeli zaigrano i vrlo efektivno predstavivši je publici u najboljem svjetlu.

Vrhunsko muziciranje Zbora Latvijskog radija plod je kvaliteta svakoga pojedinog od 24 pjevača (po šest u svakoj dionici), kao i njihovo pomno međusobno oslušivanje i usklađivanje boje, dinamike i zvučnog balansa među dionicama. Bez pretencioznih gesti Sigvardis Kļava jasnim je i osmišljenim poticajima ostvario kontakt sa svakim članom ansambla, pri čemu je do izražaja došlo međusobno povjerenje, kao posljedica njihove višedesetljetne suradnje. Najprije kao asistent dirigenta, a od 1992. kao glazbeni direktor Zbora Latvijskog radija, Kļava je postigao zavidnu interpretativnu razinu, zahvaljujući kojoj je zbor utemeljen 1940. osvojio brojne međunarodne nagrade i priznanja. Spomenimo i da je ZLR jedan od četiri osnivača i partnera Europske mreže profesionalnih komornih zborova Tenso.

IVANA JURENEC

FORTEPIJANO IZ KNEŽEVA DVORA U DUBROVNIKU

Povijesni glazbeni užitak

Dubrovački muzeji i udruga Sve ostalo je glazba u sklopu dugogodišnjega zajedničkog projekta *Druga strana povijesti* izradili su multimedijalnu prezentaciju fortepijana iz Kneževa dvora bečkoga graditelja Antona Waltera. Multimedijalna prezentacija, koja se projicira putem tableta postavljena uz fortepijano, uz povijesni pregled instrumenta, omogućava posjetiteljima muzeja u Kneževu dvoru i reprodukciju videosnimaka glazbenih izvedbi na tom raritetnom glazbalu iz 1790. Predstavili su ga voditeljica Kulturno-povijesnog muzeja Vedrana Gjukčić-Bender, voditeljica projekta Ivana Jelača te Ervin Šilić, direktor tvrtke Novena, koja je tehnički izradila aplikaciju. Nakon prezentacije program je nastavljen koncertom pijanistice Ivane Jelača i austrijskog umjetnika, baritona Georga Lehnera. Koncert je programski dio Godine kulture Austrija–Hrvatska 2017. Suorganizatori su koncerta Austrijski kulturni forum Zagreb i Hrvatsko-austrijsko društvo Dubrovnik.

Austrijski bariton Georg Lehner i dubrovačka fortepijanistica Ivana Jelača pred brojnom publikom iznijeli su djelić atmosfere aristokratskih salona s kraja 18. stoljeća s djelima Haydna, Mozarta i Jarnovića te dubrovačkoga skladatelja-amatera, po zvanju diplomata, Luka Sorkočevića.

Koncert je započeo elegantnom interpretacijom Ivane Jelača Sorkočevićeve *Sonate u A-duru*, nakon čega je uslijedio kolaž Mozartovih i Haydnovih pjesama u izved-

Fortepijano iz Kneževog dvora, Ivana Jelača i Georg Lehner

bi dubrovačkoj publici otprije poznata pjevača Georga Lehnera uz pratnju Ivane Jelače na fortepijano. To su Haydnove *Eine sehr gewöhnliche Geschichte*, *Sailor's song* i *The Wanderer* te Mozartove *Gesellenreise*, *Komm, liebe Zither*, *Wer ein Liebchen hat gefunden*, *Horch auf den Klang der Zither*. Posebno je istaknuti vrlo osjećajnu izvedbu Mozartove *Abendempfindung*, u kojoj je došao do izražaja lijep i topao Lehnerov bariton te njegov smisao za uživljenu i dinamički iznijansiranu interpretaciju. Forte-pijanistica Ivana Jelača plijenila je pozornost tumačenjem Haydnove *Sonate u G-duru Hob XVI: G1* te posebno muzikalnom interpretacijom Mozartova *Ronda u a-molu, KV511* i Jarnovićeve *Fantasia in rondo*.

Iako se Jarnović ni kao skladatelj niti kao virtuoz, za kojeg se pretpostavlja da je hr-

vatskoga podrijetla, ne dovodi u užu vezu s Austrijom, njegova su se djela cijeli životni mu vijek nalazila na „top-ljestvicama“ najpopularnijih skladbi 18. stoljeća i stajala uz bok onima Haydna i Mozarta. Recimo i to da su Jarnović i njegovi suvremenici skladali ne da bi stvorili djela „za vječnost“, već da bi talentom, spretnošću i nadarenošću omogućili sebi normalan, ili nešto bolji život, a suvremenici priuštiti nezaboravne glazbene užitke. Jedan od takvih glazbenih užitaka imali smo priliku doživjeti na tom koncertu i stoga hvala sudionicima, a osobito mladoj i perspektivnoj umjetnici, pijanistici Ivani Jelača, sa željom da nastavi dalje promišljati i zabavljati nas svojim glazbenim pričama – a sve ostalo je glazba...

MARINELA RUSKOVIĆ-KRIŠTIĆ